

Aleksis K.

Hys, Halonen

Tasavallan presidentti Tarja Halonen on mennyt hölähättämään peräti YK:n puhujapöytästä, että Irakin sota olisi muka jotenkin laiton ja Suomi paheksuisi sitä. Juttuahan ei tiettävästi ole käsitelty vielä edes Itä-Suomen hovioikeudessa, joten presidentin kannanotto on vähintäänkin ennenaikainen, ellei peräti väärä. Hovista saattaa hyvinkin tulla sellainen päätös, että laiton sotahan se on, mutta haitanneeko tuo mitään, sillä presidentti Bush on työssäkäyvä ihminen ja lieneekö edes selvin päin.

Ei siis ihme, että eduskunnan perustuslakivaliokunnan puheenjohtaja Kimmo Sasi on vaatinut kontrollia Halosen puheille.

Mutta millaisia mahdollisuuksia meillä – kansalaisilla – sitten on saada presidentin puheisiin jotain tolkkua? Elämmehän sentään demokratiassa, jossa presidentin kannatus on muistaakseni jotain 98 prosenttia. Miten näin suosittu kansan ääni saadaan hiljaiseksi?

Ensimmäisenä tulee tietysti mieleen ns. madallettu Ahtisaari-malli. Martti Ahtisaarihan sai kautensa alkuvaiheessa Ruotsin-matkallaan laastarin otsaansa, koska hänellä oli liian liukkaat kengät, joiden kanssa hän kompuroi. Jos Halosen tapauksessa laastaria lasketaan noin 15 senttiä, se osuu jotakuinkin suun kohdalle ja pitää sen nätisti supussa. Julkisuuteen voidaan kertoa, että näin on menetelty, koska presidentillä on liian liukas kieli, joka aiheuttaa kompuroidia.

Toinen mahdollisuus on palkata presidentin liepeille ylimääräinen adjutantti – esimerkiksi Kimmo Sasi – jonka tehtävänä on katkaista mikrofonista virta, jos presidentiltä alkaa tulla mitä sattuu. Kun mikki mykistetään korrektisti ja huomaamattomasti, presidentti itse ei siitä juuri häiriinny, tuskin monet kuulijatkaan. Kansainvälisissä kokouksissahan he kuuntelevat tekstiä simultaanitulkattuna kuulokkeista, ja niihin voidaan puheen katkaisun aikana lukea vaikka otteita Artó Paasilinnan kirjoista, joita on käännetty riittävän monelle kielelle. Ani harva huomaisi, ettei kysymys olekaan Suomen ulkopoliittisesta liturgiasta, ja nekin jotka huomaisivat, eivät välittäisi.

Tähän samaan ilmiöön – välinpitämättömyyteen – perustuu myös ns. antaa mennä -politiikka. Se tarkoittaa sitä, että annetaan presidentin puhua mitä päähän pälkähtää ja luotetaan siihen, ettei sitä kuitenkaan kukaan kuuntele ajatuksen kanssa, tai ainakaan muista jälkikäteen. Jos näin on, ulkopoliittikkamme tekeminen helpottuu huomattavasti, mutta ennen käyttöönottoa menetelmää lienee hyvä testata muutama kerran.

Sekin saattaisi tehotta, jos perustuslakivaliokunta ilmoittaisi presidentille, että ellei tämä ei pysy ulkopoliittisesti oikeaoppisilla linjoilla, tulee jäähy ja presidenttiä ei päästetä ulkomaille kahteen kuukauteen. Hienovaraisemmin tällainen huomautus voidaan antaa muuttamalla presidentin titteli postsidentiksi. Sanathan juontuvat latinasta: pre-sidentti tarkoittaa suoraan suomennettuna edessä istuvaa tai ensin puhuvaa, post-sidentti sen vastakohtaa.